

Sundhedsstyregruppen

Dato 22-01-2009

Susanne Nyholm Andersen

Tel. +45 8728 4439

Susanne.Andersen@STAB.RM.DK

1-30-72-202-07

Side 1

Notat om den fremtidige neuro-rehabiliteringsindsats i Region Midtjylland

I forbindelse med aftalen om budget 2009 for Region Midtjylland indgik beslutning om hurtig iværksættelse af en række strukturelle tiltag, som er besluttet i akutplan og hospitalsplan for Region Midtjylland.

Et af de tiltag, der hurtig skal igangsættes er beslutningen fra hospitalsplanen om at styrke og samle neurorehabiliteringen i Region Midtjylland i Skive, Lemvig og Hammel og at etablere fælles visitation for regionens neurorehabiliteringsfunktioner.

På mødet i Sundhedsstyregruppen d. 19. november 2008 blev det aftalt, at Region Midtjylland skulle udarbejde et afklarende notat om den fremtidige neuro-rehabiliteringsindsats i Region Midtjylland.

Dette notat skitserer neurorehabiliteringsindsatsen i Region Midtjylland i dag, de foreløbigt fastlagte ændringer i neurorehabiliteringsindsatsen samt den proces, som er igangsat med henblik på en endelig fastlæggelse af den fremtidige struktur vedr. den specialiserede neurorehabiliteringsindsats.

Neuro-rehabiliterings-indsatsen i Region Midtjylland i dag

I Region Midtjylland neuro-rehabiliteres både børn og voksne.

På Regionshospitalet Hammel Neurocenter varetages neurorehabilitering af børn med både moderat og svær hjerneskade. Der foregår stort set ikke neurorehabilitering af børn på de øvrige neurorehabiliteringsenheder, hvilket skyldes, at børneneurorehabiliteringen foregår i regi af børneafdelingerne i Herning, Viborg, Randers og Skejby.

Neurorehabilitering af voksne patienter kan overordnet opdeles i 3 grupper:

- Patienter med traumatisk hjerneskade
- Patienter med hjerneskade som følge af tilgrænsende lidelser
- Patienter med øvrige neurologiske sygdomme

Neurorehabilitering af patienter med traumatisk hjerneskade

Traumatiske hjerneskader omfatter skader på centralnervesystemet – specielt hjerne og ryg – som følge af ulykker.

I Region Midtjylland modtages patienter med traumatiske hjerneskader i den akutte fase på skadestuerne i Hospitalsenheden Vest, Viborg, Horsens, Randers og Århus. Lette hovedtraumer indlægges ofte på ortopædkirurgisk afdeling, hvorfra de kan udskrives efter observation i få døgn. Patienter, som vurderes at have behov for neurologisk behandling indlægges enten direkte eller overføres til et hospital med neurologisk afdeling (Holstebro, Viborg eller Århus). Ved behov overføres patienter til Neurokirurgisk afdeling på Århus Sygehus både direkte fra ulykkesstedet overalt i regionen og fra skadestuerne i regionen.

Patienter med svære læsioner på rygmarven henvises til Paraplegifunktionen, Reumatologisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg.

Neurorehabiliteringen i fase 2 for patienter med moderate og svære hjerneskader foregår, når patienten er stabiliseret i dag på

- Regionshospitalet Skive (lette til moderate hjerneskader)
- Regionshospitalet Holstebro (lette til moderate hjerneskader)
- Regionshospitalet Brædstrup (lette til moderate hjerneskader)
- Regionshospitalet Hammel Neurocenter (svære traumatiske hjerneskader fra hele Vestdanmark samt moderate til lette traumatiske hjerneskader fra Region Midtjylland)

Neurorehabilitering af patienter med hjerneskade som følge af tilgrænsede lidelser

Når der indenfor neurorehabilitering tales om tilgrænsende lidelser forstås det som udgangspunkt som apopleksi enten som følge af blodprop, hjerneblødning eller iltmangel (hjertestop, kvælning, drukning).

I Region Midtjylland er apopleksibehandlingen organiseret sådan, at *den akutte apopleksibehandling* varetages af særligt organiserede apopleksiafsnit på:

- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Silkeborg
- Regionshospitalet Viborg
- Regionshospitalet Holstebro
- Regionshospitalet Randers
- Århus Sygehus

I Holstebro og Århus tilbydes behandling med trombolyse i øjeblikket indtil 3 timer efter apopleksiens opståen. Der forventes en snarlig udvidelse af dette tidsvindue.

Til den akutte apopleksibehandling er knyttet et lokalt efterfølgende tilbud om *genoptræning/neurorehabilitering* på hovedfunktionsniveau. Tilbuddet varetages som udgangspunkt lokalt af det behandlende hospital. Dog er det sådan, at patienter på Regionshospitalet Horsens får et tilbud om neurorehabilitering i Brædstrup, patienter på REGIONSHOSPITALET Viborg genoptrænes i Skive og patienter på Regionshospitalet Holstebro genoptrænes i Lemvig. Alle tilbud på hovedfunktionsniveau etableres i tæt samarbejde med de lokale kommuner (klyngesamarbejdet).

For en delmængde af apopleksipatienterne tilsiger patientens rehabiliteringsbehov og potentiale, at et tilbud på hovedfunktionsniveau ikke er tilstrækkeligt. Disse patienter henvises til en specialiseret neurorehabiliteringsenhed.

De specialiserede neurorehabilitering af apopleksipatienter i Region Midtjylland findes i dag i:

- Skive (lette til moderate hjerneskader)
- Holstebro/Lemvig (lette til moderate hjerneskader)
- Brædstrup (lette til moderate hjerneskader)
- Hammel (svære, moderate og lette hjerneskader)

Rehabilitering af patienter med øvrige neurologiske sygdomme

Udover traumatiske hjerneskader og tilgrænsende lidelser – herunder apopleksi – behandles inden for det neurologiske speciale en række andre diagnoser f.eks. patienter med nervebetændelse, multipel sklerose mv. I det omfang disse patientgrupper rehabiliteres foregår det helt eller delvist i de neurologiske afdelinger eller på rehabiliteringsenhederne.

Neurorehabiliteringsindsatsen i Region Midtjylland fremadrettet

Det er med vedtagelsen af hospitalsplanen og med budgettet for 2009 besluttet,

- 1) at neurorehabiliteringen i Region Midtjylland styrkes og samles i Skive, Lemvig og Hammel
- 2) at der skal etableres fælles visitation

Som følge af beslutningen i hospitalsplanen og budgetforliget, om at sengekapaleteten på Regionshospitalet Brædstrup lukkes, vil der ikke fremadrettet kunne varetages neurorehabilitering her. Endvidere arbejdes der i forlængelse af budgetforliget efter at Regionshospitalet Hammel Neurocenter fremadrettet fokuserer indsatsen på svært skadede patienter og at kapaciteten i Skive optimeres og øges.

Der planlægges indenfor neurorehabiliteringsområdet, som følge af budgetforliget, med følgende kapacitetsændringer. Der flyttes 20 senge fra Regionshospitalet Hammel Neurorehabiliteringscenter til Regionshospitalet Skive. Flytningen vedrører neurorehabiliteringspatienter, der ikke har behov for neurorehabilitering på højt specialiseret niveau.

Som følge af samlingen af den specialiserede neurorehabilitering i Skive, Hammel og Holstebro/Lemvig lukkes 6 neurorehabiliteringssenge på Regionshospitalet Brædstrup, mens der oprettes 6 neurorehabiliteringssenge på højt specialiseret niveau i Hammel.

I forhold til disse kapacitetsændringer vil neurorehabiliteringskapaciteten på højt specialiseret niveau i Region Midtjylland blive opgraderet med 6 senge, mens neurorehabiliteringskapaciteten på regionsfunktionsniveau i Region Midtjylland nedjusteres med 6 senge.

En konsekvens for kommunerne af denne omlægning/omflytning af kapaciteten indenfor neurorehabiliteringen kan være en ændring i hvilket hospital, der skal samarbejdes med bl.a. i forbindelse med faseovergangen af rehabiliteringspatienterne fra hospitalssektoren til kommunalt regi.

Det følger endvidere af beslutningen i hospitalsplanen, at der skal etableres fælles visitation til de specialiserede neurorehabiliteringsenheder primo 2009. Stedet for specialiseret neurorehabilitering afhænger af patientens rehabiliteringsbehov – og potentiale. Mulighederne er rehabilitering på højtspecialiseret niveau (Hammel) og på regionsfunktionsniveau (Holstebro/Lemvig og Skive). Formålet med at etablere en fælles visitation til den specialiserede neurorehabilitering er at sikre et ensartet tilbud om neurorehabilitering til borgere i hele Region Midtjylland.

Arbejdsgruppe om neuro-rehabilitering – status til Regionsrådet

I december 2008 fik Regionsrådet forelagt følgende status for arbejdet med budgetforlig 2009 på neurorehabiliteringsområdet:

Det er med vedtagelsen af hospitalsplanen besluttet,

- 1) at neurorehabiliteringen i RM styrkes og samles i Skive, Lemvig og Hammel og
- 2) at der skal etableres en fælles visitation.

Der er nedsat en arbejdsgruppe, som skal sikre at ovenstående implementeres.

I det følgende gives en status for opgavens karakter og for den videre proces i arbejdsgruppen.

Formålet med arbejdsgruppen

Arbejdsgruppens formål er at sikre

- 1) at neurorehabiliteringen i RM styrkes og samles i Skive, Lemvig og Hammel og
- 2) at der etableres fælles visitation.

Afgrænsning af opgaven

Fokus for arbejdsgruppen er neurorehabilitering af voksne patienter med behov for specialiseret neurorehabilitering efter erhvervet hjerneskade. Hjerneskaden kan være forårsaget af et traume eller af tilgrænsende lidelser, som fx apopleksi.

Der er derfor en vigtig snitflade til apopleksi-området.

I Region Midtjylland er apopleksi-behandlingen organiseret sådan, at den akutte apopleksibehandling varetages af særligt organiserede apopleksiafsnit på:

- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Silkeborg
- Regionshospitalet Viborg
- Regionshospitalet Holstebro
- Regionshospitalet Randers
- Århus Universitetshospitalet, Århus Sygehus

Til den akutte apopleksi-behandling er knyttet et lokalt efterfølgende tilbud om genoptræning/neurorehabilitering på hovedfunktionsniveau (der er ikke tale om specialiseret neurorehabilitering).

Tilbuddet varetages som udgangspunkt lokalt af det behandlende hospital. Dog er det sådan, at patienter på Regionshospitalet Horsens får et tilbud i Brædstrup, patienter på Regionshospitalet Viborg genoptrænes i Skive, og patienter fra Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Holstebro) genoptrænes i Lemvig. Disse tilbud på hovedfunktionsniveau etableres i tæt samarbejde med de lokale kommuner (klyngesamarbejdet).

For en delmængde af apopleksi-patienterne tilsiger patientens rehabiliteringsbehov og -potentiale, at et tilbud på hovedfunktionsniveau ikke er tilstrækkeligt. Disse patienter henvises til en specialiseret neurorehabiliteringsenhed.

Arbejdsgruppens opgave vedrører netop disse specialiserede neurorehabiliteringsenheder (enheder som varetager neurorehabilitering på regionsfunktionsniveau eller højtspécialiseret niveau). De specialiserede neurorehabiliteringsenheder i Region Midtjylland findes i dag i:

- Skive (regionsfunktionsniveau)
- Holstebro/Lemvig (regionsfunktionsniveau)
- Brædstrup (regionsfunktionsniveau)
- Hammel (højtspécialiseret niveau)

Arbejdsgruppens fokus er på specialiseret neurorehabilitering på regionsfunktionsniveau eller højtspécialiseret niveau i Skive, Holstebro/Lemvig og Hammel. Arbejdsgruppens fokus er ikke på den akutte apopleksi-behandling og heller ikke på neurorehabilitering på hovedfunktionsniveau.

Fælles visitation til specialiseret neurorehabilitering

Stedet for specialiseret neurorehabilitering afhænger af patientens rehabiliteringsbehov og -potentiale. Mulighederne er rehabilitering på højtspécialiseret niveau (Hammel) og på regionsfunktionsniveau (Holstebro/Lemvig og Skive).

Arbejdsgruppen vil forsøge at etablere fælles visitation til de specialiserede neurorehabiliteringsenheder primo 2009.

Udredning af kapacitet

En af de første opgaver for arbejdsgruppen er udredning af den eksisterende og fremtidige kapacitet på de specialiserede neurorehabiliteringsenheder. En foreløbig oversigt over kapacitetsændringer som følge af budget 2009 gives i tabel 1.

Tabel 1. Ændringer i kapacitet til specialiseret neurorehabilitering i RM – målt i antal senge.

Enhed	Ændring
<i>Kapacitet på regionsfunktionsniveau</i>	
Holstebro/Lemvig	0
Brædstrup	-6
Hammel	-20
Skive	+20
I alt	-6
<i>Kapacitet på højtspecialiseret niveau (til hele Vestdanmark)</i>	
Hammel	+6
I alt	+6

Kapacitetsændringerne planlægges fuldt gennemført med virkning fra 1. 4. 2009.

Det indgår som forudsætning for kapacitetsudredningen, at der ikke sker ændringer i arbejdsdelingen mellem de enheder, som varetager neurorehabilitering på hovedfunktionsniveau, og de specialiserede neurorehabiliteringsenheder (regionsfunktionsniveau/højtspecialiseret niveau).

Processen for arbejdet

Processen indeholder følgende elementer og deadlines:

- Kapacitetsudredning (december 2008)
- Nedsættelse af arbejdsgruppe med repræsentation fra Hospitalsenheden Vest, Regionshospitalet Viborg, Århus Sygehus og Hospitalsenheden Silkeborg (december 2008)
- Fælles visitation (1. kvartal 2009)
- Beskrivelse af den specialiserede neurorehabilitering i RM
- (regionsfunktion/højtspecialiseret funktion) (1. kvartal 2009)
- Forslag til at styrke den specialiserede neurorehabiliteringsfunktion i RM (medio 2009)

Som det fremgår af ovenstående afventer en nærmere afklaring af den fremtidige organisering af neurorehabiliteringsindsatsen i Region Midtjylland resultaterne af den nedsatte arbejdsgruppes arbejde. Kommunerne vil naturligvis blive orienteret om arbejdsgruppens afrapportering.